

8.2 Kaitomųjų ir nekaitomųjų kalbos dalių apibendrinimas

1 uždutis. Skaitydami tekstą parašykite, kokia kalbos dalis ar veiksmažodžio forma yra paryškinti žodžiai.

Dainų **švenčių** (_____) tradicija kilo Šveicarijoje, gyvavo Vokietijoje, o **galiausiai** (_____) išliko **tik** (_____) trijose Baltijos valstybėse. Ir **didžiausias** (_____) masinių renginių skeptikas **turėtų** (_____) pripažinti, jog Dainų šventė, ilgus sovietmečio dešimtmečius **kėlus** (_____) tautos dvasią, istorijoje paliko ryškų pėdsaką. Ne vien sovietmečiu. Prezidentas Antanas Smetona **prieš** (_____) **pirmąją** (_____) Dainų šventę sakė: „Daina suvokiama ne kaip choro koncertas ar proginis susibūrimas, **bet** (_____) kaip realus tautos aktas, veiksmas, solidarizuojantis tautą, optimizuojantis **jos** (_____) būtį.“

Pagal Beatričę Laurinavičienę „Dainų šventės fenomenas“

10 taškų

2 uždutis. Skaitydami tekstą, paryškintus skaičius parašykite žodžiais, parinkite reikiamą linksnį.

Pirmoji Dainų šventė pasaulyje surengta 1843 m. birželio 25 d. Šveicarijoje, Ciuriche. Joje dalyvavo **80** (_____) chorų, 2 100 dainininkų. Pirmoji Lietuvoje, tuomet vadinta Dainų diena, įvyko 1924 m. rugpjūčio **23** (_____) ir 25 d. Kaune. Joje dalyvavo 86 chorai – apie **3 000** (_____) dainininkų. Tarp šių dviejų datų rikiuojasi kitos pirmosios dainų šventės – **1845** (_____) m. Vokietijoje, 1869 m. Estijoje, 1873 m. Latvijoje, 1884 m. Suomijoje.

Beatričė Laurinavičienė „Dainų šventės fenomenas“

4 taškai

3 uždutis. Perskaitykite tekstą ir paryškintas kalbos dalis apibūdinkite pagal lentelėje nurodytus požymius (teisingas atsakymas – 1 tšk.).

Dainų šventės – masiniai dainininkų, **šokėjų**, muzikantų sąskrydžiai su jungtiniais koncertais. Jose dalyvauja chorai, dainų ir šokių ansambliai, šokėjų kolektyvai, kaimo kapelos, įvairūs orkestrai. Rengiamos **daugiausia svarbaus** visuomeninio įvykio, jubiliejaus proga.

2003 m. lapkričio 7 d. Estijos, Latvijos ir Lietuvos dainų ir šokių švenčių tradiciją bei simboliką UNESCO pripažino žmonijos žodinio ir nematerialaus kultūros paveldo šedevru, 2008 m. **ši** tradicija **įrašyta į** Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą.

Pagal Beatričę Laurinavičienę ir Vytautą Jakelaitį

2014 m. Dainų šventės Dainų diena Vilniuje, Vingio parke. J. Grigelytės nuotrauka

8.2 Kaitomųjų ir nekaitomųjų kalbos dalių apibendrinimas

Žodis	Kalbos dalis / Veiksmažodžio forma	Giminė	Skaičius	Linksnis	Laikas	Laipsnis
šokėjų						
daugiausia						
svarbaus						
ši						
įrašyta						
į						

6 taškai

4 užduotis. Skaitydami tekstą, parinkite ir įrašykite tinkamas veiksmažodžio neasmenuojamąsias formas, nurodykite paryškintų žodžių linksnį.

Pirmosios lietuvių Dainų **šventės** (_____) ištakos (*siedamos, siejamos, siejančios*) _____ ir su 1905 m. ant Rambyno kalno (*vykusia, vykdoma, vykstančia*) _____ Mažosios Lietuvos dainų **švente** (_____). Visos Lietuvos (dar okupuotos carinės Rusijos) **chorų** (_____) suvažiavimą (*planuojama, planuota, planuojant*) _____ surengti po metų, tačiau nesutarimai ir lėšų stoka **idėją** (_____) sužlugdė. Ji atgimė Nepriklausomybės **metais** (_____), trečiojo dešimtmečio **pradžioje** (_____). Vienas iš jos puoselėtojų buvo Kipras Petrauskas, sumanymą parėmė „Dainos“ draugijos pirmininkas Juozas Žilevičius, iš JAV (*grįždamas, grįžęs, grįšiantis*) _____ Juozas Naujalis. Aktyviausiai dainų šventės idėją skleidė „Dainos“ draugija, (*išaugdama, išaugusi, išaugus*) _____ iš 1899 m. J. Naujalis slapta (*suburiančio, subūrusio, suburto*) _____ „Dainos“ choro. Dainų šventė Lietuvai tuomet reiškė susitelkimą ir dvasios pakylėjimą.

Pagal Beatričę Laurinavičienę „Dainų šventės fenomenas“

12 taškų

8.2 Kaitomųjų ir nekaitomųjų kalbos dalių apibendrinimas

5 uždutis. Skaitydami tekstą, įrašykite praleistas raides ir nurodykite paryškintų žodžių laipsnį (teisingai nurodytas laipsnis – 1 tšk., teisingai įrašytos raidės žodyje – 0,5 tšk.).

Lietuvos valst__binio simfoninio orkestro meno vadovas ir **vyr__siasis** (_____) dirigentas Gintaras Rinkevičius, kurio diriguoj__ma roko opera „Eglė“ atidarė ši__metę (2018 m.) Dainų švent__, mano, kad Dainų šventės turinio moderninti nereikėtų__, nes Dainų šventė – tai tradicija.

„Tradicijos puoselėj__mos, kai jos išlaikomos tokios, kokios yra – skleidž__nčios lietu__bę, susibūr__mo ir susivienij__mo džiau__sm__, nacionalinio pasididž__vimo jausm__. Dainų šventės visada buvo tam skirtos – kad žmonės susiburt__ ir kartu dainuot__. O ar dainuoja truput__ modern__, ar tradiciškiau, autentiškiau – nepradėsim__ juk ieškoti tokio dainavimo, koks buvo prieš 300 met___. Dainų šventėj__ prasmę gyv__nti turi ir tautosakos, ir patriotinės dainos. Tiesio__ kad tai būt__ kuo **šventiščiau** (_____), kuo graž__ ir kuo nuotaikingiau. Ir kad būt__ geras oras. Nematau joki__ prieža__čių keisti Dainų šventės koncepcij__, nes tradicijos – **geras** (_____) dalykas. Pažvelk__me į didel__s šal__s, kad ir į Didž__j__ Britaniją ar JAV, kur kai kurie dalykai irgi yra labai tradiciniai. O Lietuvoje toks yra ir turėtų__ būti Dainų šventė“, – kalbėjo G. Rinkevičius.

Pagal Beatričę Bankauskaitę „Dainų šventė – unikali terpė ugdyti žmogų“

21 taškas

6 uždutis. Skaitydami tekstą, parinkite ir įrašykite tinkamas dalelytes,rieveksmius ir prielinksnius. Skliaustuose pateiktus žodžius parašykite tinkamu linksniu.

apie, bendrai, iki, ne tik, tada, juk, galiausiai, ne, vėliau, daug, iš, į, neretai

„Be abejo, kiekviena šventė yra nauja ir kitokia savo (kūrybinis) _____ užmojais bei atlikėjais. Pavyzdžiui, 2018 metų Dainų šventė „Vardan tos“ sutampa su valstybės atkūrimo 100-mečiu, todėl ji bus dedikuota (ši) _____ datai. Tačiau pagrindinė idėja yra _____ šimtas nepriklausomybės metų, bet tai, kad esame maža tauta ir turime labai (stipri) _____ kultūrą, išsaugotą paveldą. _____ Lietuvoje nėra 3 (milijonas) _____ gyventojų, o turime 5 etninius regionus, kuriems būdinga atskira tarmė, dainos, kostiumai. Esame maža valstybė, todėl pasigirti (galimybė) _____ susirinkti _____ mažų kaimų, miestų, regionų ir viso pasaulio į vieną vietą – tai labai unikalus atvejis (pasaulis) _____“, – pastebi 2018 m. Dainų šventės vadovas Saulius Liausa. Ir pažymi, jog šios šventės organizavimas XXI amžiuje yra ypatingas reiškinys.

„Dainų šventė yra _____ koncertas. Tai ištisas (ketveri) _____ metų pasirengimo ciklas. Pirmiausia, turi atsirasti kūrybinės grupės, atsakingos už (repertuaras) _____. Kūriniai yra tikrinami ir perduodami kolektyvams. _____ šie mokosi kūrinius, rengiasi atrankų etapui. Likus (metai) _____ Dainų šventės prasideda regioninės Dainų šventės, _____ prasideda atrankos ir _____ kolektyvai atvažiuoja į (bendra) _____ Dainų šventę. Gyvas procesas ir pasirengimas _____ yra _____ vertingesnis nei pati Dainų šventė“, – samprotauja S. Liausa.

8.2 Kaitomųjų ir nekaitomųjų kalbos dalių apibendrinimas

Taip pat (*kitas*) _____ metų Dainų šventės vadovas pabrėžia, jog unikalu ir tai, kad pagrindiniai kūriniai yra atliekami _____, jie suvienija (*visas*) _____ dalyvius ir žiūrovus. Pavyzdžiui, jungtiniame (*choras*) _____ dalyvauja 12–13 tūkstančių žmonių, o _____ Nacionalinę dainų šventę apskritai atvyksta _____ 40 000 (*dalyviai*) _____.

Pagal Beatričę Bankauskaitę „Dainų šventė – unikali terpė ugdyti žmogų“

27 taškai

7 užduotis. Skaitydami interviu su 2018 m. Dainų šventės vadovu Sauliumi Liausa, pateiktus žodžius pavartokite nurodyta forma, o skliaustuose esančius žodžius parašykite kartu arba atskirai.

– Viena svarbių UNESCO misijų – sudaryti ir palaikyti pasaulio paveldo sąrašą. Ar prie Dainų švenčių žinomumo prisidėjo tai, kad Dainų ir šokių šventės Baltijos šalyse įrašytos į UNESCO Reprezentatyvųjų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą?

– Pirmiausia reikėtų pradėti nuo to, kad 2003 m. UNESCO žmonijos žodinio ir nematerialaus kultūros paveldo vertybe pripažino (*ne / dainų*) _____ šventes, o dainų ir šokių švenčių tradiciją. Tai reiškia – tą kasdienį gyvenimą, vyksmą, kaip jis (*perduoti – dal., neveik. r., vyr. g., es. I., vns. V.*) _____ per kartas, kiek kiekvienam brangus, kiek natūraliai egzistuoja kiekvieną dieną. Mes kartais nepagalvojame ir sakome, kad Dainų šventė yra pripažinta UNESCO. (*Vis / dėlto*) _____ šio pripažinimo susilaukė ne šventė, o būtent tradicija.

Žinią apie vieną (*ispūdingas – būdv., aukščiaus. I., vyr. g., dgs. K.*) _____ mūsų šalies kultūros renginių stengiamės skleisti plačiai po pasaulį. Pavyzdžiui, kvietimas į 2018 m. Dainų šventę buvo įgarsintas (*ne / vien*) _____ anglų, vokiečių, prancūzų, ispanų, japonų, bet ir kinų, rusų, lietuvių kalbomis.

Kiekviena Dainų šventė sulaukia didelio užsienio žiūrovų susidomėjimo. Maloniai nustebino tai, kad 2018 m. Dainų šventėje, tradiciškai vienijančioje pasaulio lietuvių kolektyvus, (*pareikšti – veism., ties. n., dgs. 3 a.*) _____ norą dalyvauti net du užsienio chorai – iš Japonijos ir Austrijos. Choristai Dainų dienos kūrinius išmoko ir atliko lietuvių kalba.

– Mūsų kraštiečiai į Dainų šventę suplūsta iš įvairiausių pasaulio kampelių. Ar galėtumėte įvardyti, iš kokios šalies lietuviai labiausiai veržiasi dalyvauti?

– Ko gero, kaip aš sakau, yra kultūros kodas – tradicija iš Amerikos ir Kanados, būtent iš ten suvažiuoja (*daug – priev., aukšč. I.*) _____ lietuvių, nes tose šalyse Dainų šventė vyksta nuo 1956 m. ir ta tradicija jiems labai brangi.

Europos šalyse (*taip / pat*) _____ formuojasi Dainų švenčių tradicija, po truputį gimsta kolektyvai, vieną kitą renginį bando pavadinti Dainų švente, bet dar nėra (*toks – įv., vyr. g., dgs. K.*) _____ didelių kolektyvų, kokie buvo nuo 1950 m. JAV ar Kanadoje.

Pietų Amerikoje gyvenantys tautiečiai (*ir / gi*) _____ stengiasi aktyviai dalyvauti, tik jiems kur kas (*sudėtinga – priev., aukštesn. I.*) _____ atvykti dėl ekonominių priežasčių. (*Dėl / to*) _____ dažnai tik keli kolektyvai atstovauja Lotynų Amerikai, nors jų (*iš / tikrųjų*) _____ yra daugiau. Ten vyrauja šokių kolektyvai, nes jie (*gal / būt*) _____ mažiau išsaugojo kalbą.

8.2 Kaitomųjų ir nekaitomųjų kalbos dalių apibendrinimas

Gražu žiūrėti, kai šokėjai atsiveda savo draugų ar pažįstamų, kurie net lietuviško kraujo neturi ar turi jo labai mažai, bet šoka lietuviškus šokius (*vilkėti – pusdal., vyr. g., dgs.*) _____ tautiniais kostiumais. Kalbos nemoka, o (*puikus – priev., aukščiaus. l.*) _____ šoka ir džiaugiasi.

– *Kaip manote, ar ilgai gyvuos Dainų šventės? Ko reikia, kad jų populiarumas neblėstų?*

– Manau, gyvuos, nes (*kol / kas*) _____ nematau kokių nors grėsmių. Kad populiarumas (*neblėsti – veism., tar. n., vns. 3 a.*) _____, reikia, kad visos kartos tuo užsikrėstų. Jeigu ugdysime vaikų tautiškumo jausmą, padėsime jiems prisiliesti prie tradicijos, tai tikrai (*vieną / kart*) _____ paragaus ir paskui jiems niekaip neuždrausi dalyvauti. Manyti, kad nuo mažų dienų (*puoselėti – pusdal., vyr. g., dgs.*) _____ tradiciją jie (*ne / be / šoks*) _____ arba (*ne / be / dainuos*) _____, būtų neteisinga.

– *Nemanote, kad grėsmė yra šiuolaikinės technologijos, įtraukiančios jaunimą?*

– Yra tokia nuomonė, kad pasaulis (*vis / gi*) _____ ritasi žemyn. Kai buvau mažas, man irgi tėvai sakydavo: „Kas gi dabar bus? Kokia karta auga?“ Nemanau, kad technologijos (*per / ne / lyg*) _____ trukdo. Savime suprantama, (*iššūkis – daikt., vyr. g., dgs. K.*) _____ visada yra, bet statistika rodo, kad Dainų šventėje dalyvauti (*norėti – dal., veik. r., vyr. g., es. l., dgs. K.*) _____ vaikų (*ne / mažėja*) _____.

Pagal www.rinkosaikste.lt „Lietuvos dainų šventė: populiarumo fenomenas šiomis dienomis“

27 taškai

 8 uždutis. Vartodami žodžių junginius su kaitomosiomis bei nekaitomosiomis kalbos dalimis ir veiksmažodžio formomis, sukurkite Dainų šventės akrostichą, atskleidžiantį šios šventės prasmę. Pavyzdžiui: Š – šventiškai nuteikianti, M – meilę žadinanti ar kt.

D _____
A _____
I _____
N _____
U _____
Š _____
V _____
E _____
N _____
T _____
Ė _____

2018 m. Lietuvos šimtmečio dainų šventės Ansamblių vakaras. Lietuvos nacionalinio kultūros centro nuotrauka

5 taškai